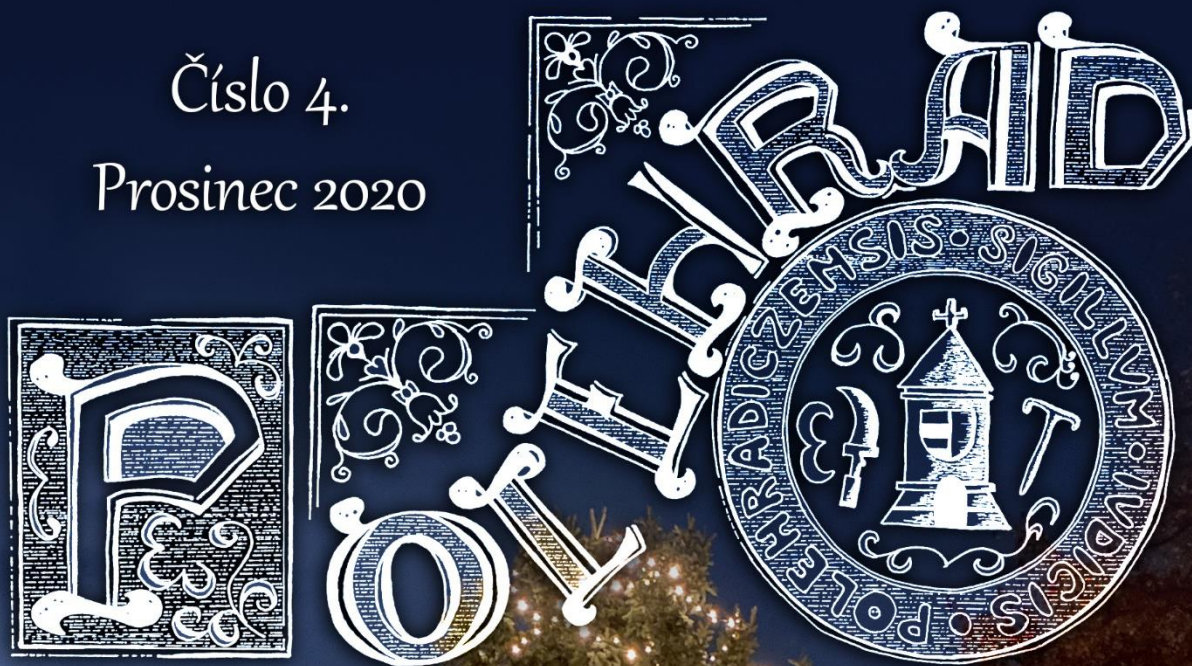

Číslo 4.
Prosinec 2020

Zpravodaj občanů Boleradic

Hlavní výkres a etapizace územní studie lokality „Vorličky“

Čerti v mateřské škole

Slovo starosty

Vážení spoluobčané, milí čtenáři Polehradu, poslední část roku 2020 nás znovu vrátila do podobné situace, kterou jsme poprvé na vlastní kůži zažili jako „nóvum“ na jaře tohoto roku. Znovu jsme byli nuceni uchýlit se do svých domovů a radikálně omezit kontakty se svým okolím. Oproti jaru už zákeřný virus prokazatelně pronikl i k nám a některé zle potrápil. Skoro se zdráhám v čase předvánočním znovu otevírat tohle veskrze nepříjemné téma, nicméně situace stále není úplně dobrá a všichni víme, že život v momentálně panujícím nouzovém modelu ještě nějakou dobu bohužel potrvá. Buďte proto, prosím, opatrní nejen na sebe, ale i na své okolí, obzvláště na seniory. Pokud je to však alespoň trochu možné, pak zároveň nepodléhejme chmurám a uchovejme si veselou mysl a pozitivní uvažování. Takto vybaveni jistě lépe zvládneme překonat nynější ne úplně optimistickou dobu a přeneseme se do lepších časů bez velkých šrámů na duši.

V souvislosti s nouzovým stavem také – po krátkém nadechnutí se v létě a začátkem podzimu – znovu utichl společenský ruch v obci. Nebudu vypočítávat, o které společenské události jsme přišli a přijdeme. Velmi mne to mrzí, ale s tím se nedá nic dělat. Bohužel hrozí i jiné dopady této situace, podstatně rizikovější než zrušené hody, košty

a vánoční večírky. K čemu tímto ale směřuji? Obsah tohoto čísla Polehradu se - namísto obvyklých pestrých novinek ze života veřejného a spolkového - pokusíme doplnit informacemi jinými, snad neméně poutavými. V čase dlouhých temných nocí a pustých ulic Vám přinášíme jeden zapomenutý velký příběh z dějin obce, příběh strašidelný a ponurý, který kdysi naší obcí velmi otřásl a též zanechal výraznou stopu v dobovém tisku. Přinášíme Vám rozhovor s odborníkem na čištění odpadních vod a dalším zajímavým pohledem na tuto problematiku. Více též zabrousíme do historie obce. Snad se nám tedy tentokrát náš zpravodaj podaří učinit pestrým a inspirativním z trochu jiné stránky... Třeba se Vám to bude líbit a svátky strávíte i s Polehradem v ruce.

Milí spoluobčané, přeji Vám všem pokojný závěr roku, krásné Vánoce, dětem spoustu dárků, a všem jen to nejlepší do roku dalšího, zejména pevné zdraví!

Antonín Vejvančický
starosta

P. S. Za krásné a tematické foto na úvodní stránce tentokrát děkujeme slečně Gabriele Praxové.

Zprávy z radnice

Co je nového?

Ani v situaci, kdy byla práce úřadu znovu podstatně ztížena vládními opatřeními, jsme na podzim nelenili a snažili se pokračovat ve stanovených úkolech. Též jsme se snažili přes všechna omezení co nejméně omezovat služby občanům a v případě potřeby poskytnout pomocnou ruku tam, kde bylo třeba.

Pro realizaci další etapy renovace hřbitovní zdi byla vybrána firma STAVKUS s.r.o., termín zhotovení díla je do 30. 6. 2021. Tímto by tedy mělo dojít k definitivnímu dokončení opravy této rozsáhlé stavby, která – pokud bychom sečetli všechny etapy - zabrala obci více než dekádu.

V poptávkovém řízení pro akci "Oprava chodníku v ulici Zahrady" byla vybrána firma Zednické, zemní práce a komunikace Jiří Tomanec, nedávno došlo k realizaci opravy. Realizací došlo k lepší průchodnosti v úzkém a nepřehledném úseku, zejména pro pěší.

Průběžně dochází k realizaci akce „Nahodilá těžba na pozemku p. č. 1102“, kdy se jedná v podstatě o čištění lesa o mrtvé stromy, ať už nastojato či spadené. Prozatím obec vyfakturovala 218,73 m³ dřeva za celkovou cenu 137.360,25 Kč. Situaci bohužel v letošním roce ztížilo počasí a další těžba tak bude vzhledem k nepřístupnosti terénu a možnosti jeho poškození probíhat až v r. 2021.

Došlo též k vyhodnocení výběrového řízení na akci „BOLERADICE – LOKALITA VORLIČKY, IS PRO VÝSTAVBU RD – I. ETAPA – PROJEKTOVÁ DOKUMENTACE“, kdy jako zhotovitel projektové dokumentace byl vybrán Modrý Projekt s.r.o. z Břeclavi, firma s bohatou zkušeností s podobnými akcemi. Termín vyhotovení projektové dokumentace pro stavební povolení je 30. 9. 2021.

Mnozí z Vás určitě zaregistrovali, že proběhlo též vyjednávání smluvních souhlasů majitelů pozemků u nás s umístěním stavby veřejné části kanalizace. S projektanty dále řešíme také umístění hlavních tras stavby a další náležitosti.

Nový kabátek se postupně rýsuje v prostoru pro tříděný odpad u prodejny Jednota COOP, který dlouhodobě hyzdí náves. Konečné podoby snad prostor nabude do konce roku.

Antonín Vejvančický
starosta

Výstavba vysokorychlostního internetu - optické sítě v Boleradicích

V loňském roce jsme zadali výstavbu sítě optického vlákna spol. TagNet s.r.o., která se vzápětí pustila do zpracování projektové dokumentace s plánem realizace v letošním roce. Bohužel tuto pozdržely nejen komplikace v projednávání této záležitosti s dotčenými orgány, správci sítí atd., ale také nově vzniklá situace, kdy v souvislosti s pandemií COVID-19 došlo ke ztíženému přístupu zahraničních pracovníků společnosti na naše území. Tato

s očekáváním sledovaná akce tedy prozatím nedopadla dle našich představ, nicméně dle posledních informací spol. TagNet s.r.o. se počítá s realizací v roce příštím. Doufejme tedy, že všechno dobře dopadne a tuto potřebnou stavbu realizujeme.

Antonín Vejvančický
starosta

Plánovaná výstavba v lokalitě Vorličky

Na fotografiích, které jsou součástí obálky tohoto čísla Polehradu, si můžete prohlédnout hlavní výkres a etapizaci územní studie lokality „Vorličky“ v Boleradicích, která byla pořízena a schválena ve spolupráci s městysem Odborem územního plánování Hustopeče. Ptáte se, proč etapizace? Pro navržené území v platném územním plánu Boleradice musí být zpracována zastavovací studie v celém rozsahu plochy, nejde se zaměřit jenom na část, kde bychom snad chtěli momentálně síťovat a pak stavět. Jelikož ale v tuto chvíli není možné získat všechny pozemky v lokalitě pro tento účel, uchýlili jsme k rozdělení území do etap s tím, že realizace proběhne tam, kde to výhledově možné je.

Realizace I. etapy zástavby počítá se šestnácti parcelami, budoucími stavebními místy. Tato plocha je vyznačena fialově. Není zatím úplně jisté, zda se zdaří realizace všech šestnácti míst, ovšem do vlastnictví obce se podařilo získat podstatnou část potřebných pozemků tak, aby bylo možno přistoupit k zadání projektové dokumentace pro výstavbu inženýrských sítí a komunikace. Termín vyhotovení je 30. 9. 2021, pokud vše dobře

půjde, následně můžeme přistoupit k realizaci. Projektantem je společnost Modrý projekt Břeclav.

S realizací dalších etap se v blízké budoucnosti z pohledu obce nepočítá, nicméně – jak již bylo řečeno - zastavovací studie musí být koncipována pro celou lokalitu navrženou ÚP, s návaznostmi komunikací, budoucím urbanistickým výhledem, atd.

U přístupové komunikace pro první etapu výstavby jsme zvolili jinou variantu, než nám stanovuje územní plán. Můžete si povšimnout, že dle schválené územní studie povede v zúženém úseku mezi nemovitostmi v současné zástavbě, dále v samotné budoucí lokalitě se pak rozšiřuje.

Jedná se o jeden z největších rozvojových projektů obce v posledních letech. Kompletní územní studie je dostupná na webových stránkách městyse Boleradice.

Antonín Vejvančický
starosta

Rozhovor s Michalem Šperlingem nejen o domácí ČOV

V souvislosti s plánovanou výstavbou čistírny odpadních vod a kanalizace je samozřejmě nutné se seznámit s mnoha různými názory a úhly pohledu, a to nejen proto, že znalost problematiky nám může poskytnout lepší předpoklady k dobrému rozhodování, ale také nabízí lepší argumentační základnu k zdůvodnění těchto rozhodnutí. Následující rozhovor, který se zabývá zejména problematikou domácích čistíren odpadních vod, ale do určité míry i širším pohledem na problematiku čištění odpadních vod, byl publikovaný dne v březnu 2020. Přetiskujeme jej – jako zajímavý a erudovaný pohled na věc - s laskavým svolením magazínu Ekolist - zprávy o přírodě, životním prostředí a ekologii. Původní rozhovor, včetně rozsáhlé diskuze, najdete na https://ekolist.cz/cz/publicistika/rozhovory/nefunkcni-domovni-cistirny-odpadnich-vod-ci-prokopnuty-septik-to-je-realita-vsedniho-dne-rika-michal-sperling?utm_source=www.seznam.cz&utm_medium=sekce-z-internetu

Nefunkční domovní čistírny odpadních vod či prokopnutý septik, to je realita všedního dne, říká Michal Šperling

Když si chcete u svého rodinného domu postavit čistírnu odpadních vod, čeká vás návštěva vodoprávního úřadu s jeho přísnými předpisy. Jakmile čistírnu zprovozníte, jste za vodou: v praxi už nikdo už nebude kontrolovat, zda ji provozujete správně. Pokud nás zajímá kvalita vody v Česku, neměli bychom podle Michala Šperlinga, který se od roku 2008 věnuje výstavbě kořenových čistíren odpadních vod, nečištění odpadních vod dále přehlížet.

Jaká je u nás situace s domovními čistírnami odpadních vod?

Převládá tu technooptimistický přístup. Přesvědčení, že když člověk má technické zařízení, tak čištění funguje. Že stačí mít certifikovanou technologii a bude dobře.

A ono není?

Ne. Dneska musíte mít stohy papíru, abyste získal povolení k provozování domovní čistírny, ale jakmile ho máte, tak už se nemusíte o nic starat. Protože stát má nulovou vůli či schopnost ohlídat, co lidé vypouštějí ze svých domovních čistíren odpadních vod.

Čili podle vás se u nás provozují domovní čistírny odpadních vod, které moc nefungují?

Ano. A je to zásadní problém. Já nevím, jaká systémová opatření by bylo vhodné přijmout. Ale cítím strašnou potřebu stát vyzvat k tomu, aby začal řešit nefunkční čistírny odpadních vod, aby se podíval na prokopnuté septiky, přepady z domů přímo do potoka. Protože do prostředí se dostává spousta odpadních vod, které ne že jsou čištěny špatně, ale nejsou čištěny vůbec. A to nejen z individuálních zdrojů, kdy má někdo u domu prokopnutý septik nebo nefunkční čistírnu odpadních vod, ale i z celých vesnic, hotelů...

Jak je to možné? Lidé přeci mají domovní čistírnu, kterou úřad povolil...

Častý problém s domovními čistírnami odpadních vod je, že majitel žije v přesvědčení, že se o čistírnu není nutné nijak starat. Prostě se jednou zapne a ona jede. Já jsem díky své profesi měl možnost vidět celou řadu domovních čistíren a opravdu velmi často jsem viděl zařízení, které odpadní vodu jen

probublalo a promíchalo a poslalo dál do prostředí. A v takovém případě by byl mnohem lepší i obyčejný septik. Podobné zkušenosti má i zástupce Povodí Ohře pan Ing. Zahrádka, který říká, že až 90 % menších čistíren je nefunkčních.

Co čistírna potřebuje za péči?

Ty dražší, lepší čistírny zvládnou, když se do nich člověk podívá jednou za měsíc a když jednou za čas přijede servisní technik, který čistírnu správně nastaví. Horší čistírny potřebují péči skoro průběžnou. A dost často se stává, že i při běžném způsobu zatížení nemá čistírna šanci fungovat správně. Protože se o ni prostě nikdo nestará. Jeden příklad za všechny. Nedávno se v hotelu v Bílých Karpatech konala odborná konference k čištění odpadních vod. A když se vyráželo na exkurzi, z legrace jsem řekl, abychom se šli podívat na čistírnu odpadních vod toho hotelu. A byl to ukázkový příklad špatné praxe: čistírna jen bublala a všechno to pěkně promíchané znečištění z ní šlo dál. Za akumulaci nádrží byl zásak, který byl ucpaný. Normálně tam na povrch vyvěrala nečištěná voda a odtékala někam do chráněné krajinné oblasti Bílých Karpat. To není extrémní, výjimečný příklad. To je běžná praxe. Standard.

Ale když si člověk pročte nějaké články a weby k čistírnám odpadních vod, tak se dost často dočte, že stačí jen nějaká lehká údržba, vyčistit koš a čas od času nasypat enzym. Takže to takhle jednoduché není?

Jistě, můžou být domovní čistírny odpadních vod, které skoro nic nepotřebují, nějaké dražší, sofistikovanější modely. Nebo kořenové čistírny s vertikálními filtry. Ale co vím já ze své vlastní zkušenosti, co vím od úředníků z vodoprávních úřadů, od lidí z Povodí, tak takových dobrých technologických čistíren bude – plácnu – deset procent. A zbytek je těch,

kteřé jsou kvůli nedostatku údržby vlastně plně nefunkční. A abych byl úplně přesný, není to jen nedostatek údržby, ale také to, co lidé do čistírny odpadních vod posílají.

Jak to myslíte?

Když do domovní čistírny odpadních vod pošlete kýbl se Savem nebo když celý den perete, tak to spolehlivě zničí aktivační stupeň čištění. Vybijete v něm všechno živé. A je také důležité říct, že Česko je unikátní tím, že se k malým zdrojům znečištění, třeba k domácnostem, doporučují především aktivační čistírny odpadních vod. To je technologie, která není pro rodinný dům tak vhodná právě proto, že při běžném provozu je složité udržet funkční aktivační stupeň čištění. Vyžaduje to kázeň uživatele a průběžnou údržbu a kontrolu, kterou nechce a neumí běžný člověk dělat. V zahraničí musí mít každá takováto čistírna odborného provozovatele, který ručí za bezchybný provoz. Mimo to by měly být povolovány jen aktivační čistírny, které prokáží, že jsou běžný provoz domácností schopné zvládat. Z aktivačních jsou to čistírny s automatizovaným provozem – čistírny typu SBR. Ale i ty potřebují údržbu a není možné je překrýt mulčovací kůrou a nechat je svému životu. Nebo čistírny kořenové s vertikálními pulzně skrápěnými filtry, které fungují stabilně a bez problému zvládají výkyvy zatížení. Ale i ty potřebují jednou za rok vyvézt kal, posekat rostliny a občas zkontrolovat funkčnost pohyblivých součástí.

Kontroluje u nás někdo kvalitu vypouštěné vyčištěné vody z domovních čistíren odpadních vod?

V podstatě ne. Pro legální provozování domovní čistírny odpadních vod postavené na ohlášení vám stačí jednou za dva roky revize. Takže jednou za dva roky přijede revizní technik, čistírnu nastaví a pak dva roky nic.

A nedělám si iluze o tom, že by nebyli revizní technici, kteří dají razítko na v podstatě nefunkční čistírnu. Navíc většina uživatelů ani žádného revizního technika nevolá. A pokud má někdo domovní čistírnu na stavební povolení, měl by dvakrát ročně odebrat vzorky. Ale to lidi často nedělají. Už několikrát jsem zažil, jak si někdo pochvaluje, že má domovní čistírnu odpadních vod už osm let a vůbec se o ni nemusí starat. A pár takových jsem viděl na vlastní oči. Byly plné kalu, který spolu s nevyčištěnou vodou odtékal někam pryč. Stát sice říká, že by měly být revize a vzorky, ale fakticky nikdo nekontroluje, co z domovních čistíren odpadních vod teče ven. A revize ani rozbory nekontroluje.

To je pozoruhodné, vzhledem k tomu, jak složité někdy bývá získat povolení...

Přesně. To je úplně nesmyslné nastavení. Získat povolení je někdy skoro nemožné, požadavky vodoprávního úřadu jsou opravdu přísné. Je to taková noční můra stavebníků. Ale jakmile povolení na domovní čistírnu odpadních vod získáte, máte vyhráno. Nikdo vás už nekontroluje a klidně můžete čistírnu odpadních vod vypnout a nechat odpadní vodu protékat pryč. Což je paradoxně v některých případech i lepší, protože pak čistírna funguje vlastně jako hodně drahý septik.

A podle vás by tedy stát měl zpřísnit dohled na majitele čistíren?

Stát by si měl hlavně připustit, že tenhle problém existuje. A měl by začít hledat řešení. Je naprosto pokrytecké nastavit přísná pravidla, ale zavírat oči nad tím, že je nikdo nedodržuje. A problém je to docela velký. Týká se totiž většiny domů, které nejsou připojeny na kanalizaci. Podle mého většina takových domů má čištění domovních odpadních vod vyřešeno čistě formálně, ale reálně nic nečistí. Bude to naprostá většina

rekreačních objektů, které mají aktivační čištění. A pak tu je stále spousta domů, které mají starou, netěsnící žumpu nebo prokopnutý septik.

Má to nějaké jednoduché řešení?

Jednoduché řešení to nemá. Každopádně by bylo dobré dělat minimálně osvětlu mezi provozovateli čistíren, že je třeba se o ně starat. A mít k nim dokumenty v pořádku. Tak jako lidé považují za samozřejmost, že auto musí mít technickou kontrolu, podobně by to mělo být i u čistíren. Důslednější vyžadování kontroly by pomohlo i výrobcům, ti by dodávali kvalitnější a dražší čistírny a zajišťovali by k nim servis.

Co by se mělo změnit?

Stát by měl dbát na to, aby se povolovaly technologie, které mají u rodinných domů a rekreačních objektů smysl. Potíž je, že legislativa je u nás nastavena nešťastně a výrobcům stačí, když mají patřičný certifikát. Asi je nutná osvěta u lidí, aby se o své čistírny starali. Aby věděli, že to není bezúdržbové zařízení. A úřady by měly vyžadovat a kontrolovat minimálně to, co je v zákoně dané.

Kacířská otázka. Řeky a potoky mají ohromnou samočisticí schopnost. Vadí, že se do nich vypouští nečištěné odpadní vody? Fakt to vadí?

Vadí. Vezměme si za příklad ten hotel v Bílých Karpatech. To je krajina, kde jsou nějaká společenstva, která tam žijí a která tam mají být a která jsou něčím cenná. Proto je to CHKO. A vy do tohoto prostředí začnete dlouhodobě vypouštět znečištění, což jsou z pohledu přírody zpravidla živiny. A místo původních zajímavých rostlin tu najednou máme kopřivy. Znečištění způsobí lokální změnu prostředí. A vadí to i všude jinde, protože nečištěná odpadní voda prostě kontaminuje povrchové

a podzemní vody. Pak místo živých potoků máme stoky, místo dobré vody ve studních máme vodu plnou bakterií. Jasně, vždycky jsme se zbavovali exkrementů do přírody. Ale když nebyly splachovací záchody, tak se exkrementy kompostovaly. Dneska je rozpustíme ve vodě a pošleme do potoka nebo do země, do podzemní vody. A do podzemních vod se tak dostává spousta dusíku, spousta chemikálií a léčiv, spousta bakteriologického znečištění. A pokud to někde nečištěné vyvěrá, může to být zdroj nákazy. A při zasakování blízko studní dojde k jejich kontaminaci. Půda sice má čistící schopnost, ale ne takovou, aby se do studní bakterie nedostaly.

To by možná mohla být cesta? Zájem o vlastní studnu?

Možná. Protože vodu z domovní čistírny odpadních vod typicky vypouštíte v místě, kde máte i studnu. A pokud máte čistírnu v pořádku a ona čistí, pak nehrozí, že budete mít ve studni bakterie. A pokud máte studnu kontaminovanou bakteriemi, pak to nejčastěji bude kvůli tomu, že v okolí je někde prokopnutá žumpa nebo nefunkční čistírna. Taková studna může být kontaminovaná docela fest.

Má smysl napojit co nejvíc domů na kanalizaci?

Určitě. O to se i Povodí a úřady snaží. Čištění na obecní čistírně je efektivnější, je lépe kontrolované, je tam odborný provozovatel a hlídá se kvalita vyčištění. Ale někde je to finanční masakr. Vybudovat kanalizaci může být nad možnostmi řady obcí. Obecně ale má smysl směřovat k centrálnímu systému čištění vody. Ale i u individuálního čištění je potřeba, aby stát měl mechanismy, jak lidi donutit, aby vodu čistili. Anebo aby jim povoloval technologie, které jsou na údržbu opravdu nenáročné. Nebo aby za každou domovní

čistírnou odpadních vod byla povinně akumulární nádrž, aby lidé viděli, co jejich čistírna produkuje za kvalitu vody. Protože když se to hned zasákne, tak nikdo nic nevidí. A dá se předpokládat, že když to bude mít člověk na očích, že se bude víc starat. Nerad bych, aby z řečeného vyplynulo, že nemá cenu čistit vodu lokálně. Čistit, využívat a zasakovat je dobré v místě, kde se voda používá. Aby se vracela do země. Nejsem příznivcem projektů, kde jsou obce nuceny přečerpávat vodu kilometry daleko do větších čistíren. Je to často energeticky i finančně extrémně náročné. Snažím se jen jen říct, že je třeba vodu čistit. A ze strany státu na to dohlížet a informovat lidi, že vypouštěním nečištěné vody tráví sami sebe. A také podporovat technologie, které mají reálně schopnost vodu čistit bez neustálých zásahů uživatelů. To jsou v současnosti dražší elektronicky řízené domovní čistírny, většinou typu SBR, certifikované v CE třídě III nebo PZV, a moderní kořenové čistírny s vertikálními pulzně skrápěnými filtry. Ty jsou z hlediska provozu nejstabilnější a jsou schopné zvládat i velmi nárazový provoz hotelů a penzionů.

Jak máte vyřešené čištění odpadních vod vy sám u sebe?

Tak já mám velmi neobvyklé řešení. Mám rodinný dům v pražském vnitrobloku. Odpadní vodu mi čistí mokřadní čistírna, kterou mám na střeše domu. Vyčištěnou vodu používám na zalévání zahrady nebo na splachování záchodu. Myslím, že by bylo dobré, kdyby se lidé naučili svou odpadní vodu čistit tak, aby ji mohli znovu používat. Z jednoho prostého důvodu. Je to voda, kterou stejně produkujeme. Splachujeme každý den, myjeme se, pereme. Této vody je vlastně dostatek a je škoda ji nevyužívat. Třeba místo splachování pitnou vodou můžete spláchnout vyčištěnou vodou. To přeci dává smysl.

Ze života obce

Vánoční zpívání 2020

Vzhledem k současné situaci se letošní Vánoční zpívání neuskuteční.

I letos ale najdete v příštřešku u hasičárny svatou rodinu. Všechny postavy jsou zcela nové.

Můžete se tak v tomto vánočním čase zastavit u „betlémské stáje“ a třeba jen v duchu

zazpívat: Nám, nám,.. narodil se... Kéž se Ježíš narodí v srdcích každého z nás...

Požehnané svátky vánoční a dobrý rok 2021 přeje

Orel jednota Boleradice

Vánoční zamyšlení

Před zhruba dvěma tisíci roky spěchala skupina prostých pastýřů k jakési salaši v katastru městečka Betléma. Prý se tam něco děje. A opravdu dělo! Jak potom pastýři vyprávěli svým známým: no to vám bylo něco! Hvězda veliká zastavila se nad tím chlívkem, všude jakési divné světlo, kůry andělské pěly Gloria a kdosi tam dokonce přinesl transparent s nápisem „pokoj lidem dobré vůle“. Lidičky, tam jste měli být, to jste měli vidět!

Ano, tak nějak to mohlo být. Ti pastuškové tam ovšem nespěchali vítat Mesiáše, ba dokonce vůbec netušili, jaké se to tam narodilo dítě. Ale cosi se tam dělo a lidé jak známo milují vzrušení, zábavu. Nejraději jsou vždycky tam, kde je nějaká podívaná – stejně v betlémském chlévě, jako - o něco později - na Golgotě. Tak si říkám – nejsme my dnes tak trochu podobni těm betlémským pastýřům?

Tento článek píšu v den, kdy byl vládní covidový PES potupně zahrán do boudy, aby bylo možné vyslyšet „hlas lidu“. Vždyť budou Vánoce a lid se hlasitě dožaduje volného přístupu do velechrámů konzumu, do dlouho odpíraného hájemství zábavy. Dejte lidu chléb a hry – to znali a znají vládcové všech dob.

A tak vláda ujistila sebe i veřejnost o tom, že lid se bude chovat odpovědně a spustila rozvolňování. A zvykaný lid neprodleně vyrazil do supermarketů, obchodů, krámů a krámků s úmyslem vyplenit je po způsobu Barbarů, lid naplnil vinárny, bary a noční podniky, aby konečně mohl zase žít, bavit se, užívat si...! Nějaká odpovědnost, strach z návratu nepěkných čísel v covidových tabulkách? Prosim vás – kdo by se tím zabýval, vždyť pořád nestrašte!! Budou přece Vánoce a po nich, hned jak popeláři odvezou popelnice, přetékaající zbytky nezkonsumovaných potravin a nevhodnými dárky, vypukne Silvestr. A zase budeme žít, bavit se a užívat si. Po nás potopa!?

Jsme tedy snad jiní, než naši dávní předkové? Jsme snad dokonce horší, než lidé před padesáti, sto lety? Přečtěme si, co o Vánocích roku 1926 napsal Karel Čapek:

Chcete-li mít nějaké štedrovečerní proroctví, tedy stěží jiné, než toto: že po tom, co je nyní, by mohlo přijít něco ještě horšího. Ti, kdo seli vítr, zapomněli jej zažehnat, ti, kdo si vařili polévku, nechali oheň doutnat. Pastýři betlémští už nečekají na hvězdu, stačí jim

jakékoliv rachejtle. Pokud je na nich, půjdou se klanět první prskavce. Na hvězdy si lidé příliš zvyknou. I kdybychom chtěli zamluvit všechno nepěkné z tohoto roku, jedno nebudiž zapomenuto: že se zjevila nízká úroveň toho, co se zve veřejné mínění. Po této zkušenosti by nás neměla překvapit žádná veřejná skopičina, žádná ostuda, žádný cynismus. Přestaňme spoléhat na „zdravý instinkt lidu“ a na spolehlivost lidí dobré vůle. Dobrá vůle může z nás udělat dobré občany, ale nedá nám ještě dobrý režim. Na ten je krom dobré vůle třeba velmi dobrého rozumu a nadto ještě velmi silného vědomí povinnosti. Dnes ovšem nejde už o Mesiáše a nezjevují se andělé ani hvězdy

na nebi. Jen ti pasáckové zůstali i se svou vrtkavostí a krátkou pamětí.

Tolik pan Karel Čapek. A tak se, pod dojmem jeho slov osměluji zeptat: nestálo by za to se v tom předvánočním shonu, zmatku, uprostřed horečnaté nákupní euforie na chvíli zastavit, ztišit se a zaposlouchat? Budeme-li naslouchat pozorně, pak i přes kravál všude přítomné reklamy, třískání nákupních košů a povykování davu možná uslyšíme i to radostné vánoční Gloria!

Tak – šťastné a veselé!

Jan Koráb

K výročí pana učitele Františka Nováka

V měsíci říjnu tohoto roku uplynulo 153 let od narození a 105 let od úmrtí spisovatele a učitele, p. Františka Nováka, aktivního u nás v obci mezi lety 1906 – 1915. Při této příležitosti si dovoluujeme otisknout malou

připomínku díla této významné osobnosti našich dějin. Jedná se o fotografii pana učitele s jeho manželkou, jež k nám doputovala od pravnučka Františka Nováka, Ing. Milana Pečivy, za což mu tímto zdvořile děkujeme.

Dále k procvičení mozkových závitů předkládáme tzv. „souzvučku“ z pera Františka Nováka. Jedná se o slovní hříčku či hádanku otištěnou po spisovatelově smrti v magazínu Zlatá Praha č. 6, roč. 35 (1917-18). Jelikož jsem si sám na tomto rébusu takříkajíc „vylámal zuby“, poskytnu Vám malou nápovědu. Pokud jde o souzvučku, jedná se o útvar, kdy v náznaku se provede změna alespoň jednoho písmene (záměna, přidání, ubrání), která až na délky samohlásek a přízvuky v podstatě nezmění jeho zvukový obraz.

Příklady:

milý Jarda – miliarda; víra světce – výraz vědce; Shakespeara důvody – šejk spí rád u vody; luxusní - luk s usní; pod kalami šminky

- potkala myš minky; zlý Quido val - zlikvidoval; sklo, pilatka – z klopky látka; macerace, měkkýš – matce rádcem je Kisch; fixní bod, viník - fik sní Botvinnik; parmy, nutrie - pár minut ryje;

A nakonec návod k řešení - najdete dvě slova, jedno s "i" a druhé s "ý" - aby pasovala do předložené básničky. Řešení prosím pošlete na email obec@boleradice.cz. V příštím čísle otiskneme báseň v plném znění, včetně jmen úspěšných luštitelů, pokud s tím ovšem budou souhlasit.

Antonín Vejvančický
starosta

8. Souzvučka.

† Fr. Novák z Polehradic. *)

Kdo toto se as doví?
Jedná se jenom o >i<.
>i< měkké a >ý< tvrdé —
s nímž různý význam bude.

S >i< život náš vždy krásí,
když v mládí jsme ji našli,
a v starších letech všude
nám drahou družkou bude.

Však když se štěstí mění,
s >i< víc nám drahou není,
>i< v >ý< se vrací v žalu — —
je konec ideálu.

Jak s >ý< nás k peklu sráží,
tak s >i< nás navždy blaží;
kdo máš s >i< — toť los ženy! —
ať v >ý< se nepromění!

*) Z pozůstalosti spisovatele zemřelého.

Vražda u Polehradic.

Velectěné publikum, milé dámy a vážení pánové,

dovolujeme si vám na stránkách přílohy našeho milého periodika předložit jeden ze starých pozapomenutých příběhů z dějin naší vesnice. Dopředu upozorňujeme, že se jedná o příběh jen pro silné povahy, o příběh, z něžž krev ztuhne vám v žilách, o příběh vpravdě detektivní, ba hororový! Snad nám laskavý čtenář odpustí, že hrůzostrašné vyprávění toto předkládáme v čase vánočním, v době klidu a pokoje. Třeba se ale najdou i tací, jež po setmění s šálkem čaje a se zájmem právě o podobné čtení k lampě usednou...

Spěchejme ale bez otálení k věci samotné. Budeme vám vyprávět o strašlivé vraždě, jež udála se jedné podzimní noci roku 1911 nad naší dědinou, v lese ve Vorličkách, jímž tehdy vedla velmi frekventovaná cesta z Boleradic (tehdejších Polehradic) do Kurdějova a hlavně do městečka Hustopeč. V našem vyprávění se vás pokusíme vtáhnout do více než sto let starých časů, a to hlavně prostřednictvím dobového tisku, který tehdy o příšerné události této obsáhle a s kouzlem sobě vlastním informoval. Doufáme, že z autentických komentářů starých listů lépe vdechnete atmosféru oněch časů, nežli by vám umožnilo prosté „moderní“ převyprávění. Nalezené novinové výstřižky se pak pokoušíme doplnit vlastními komentáři, popřípadě revizemi předkládaných textů a archiválií.

Naše vyprávění započíná dne 9. listopadu 1911. Vlastně začíná o trochu dříve ... s největší pravděpodobností už dne 28. října 1911 „uprostřed noci a lesního ticha“ (řeceno s reportérem Lidových novin), kdesi nad Polehradicemi - tedy nepředbíhejme! Ovšem až dne 9. listopadu 1911 poblíž lesní cesty dětmi nalezen byl pan Josef Lupač, domkař a zedník polehradský, 40 let stár, strašlivě zohaven a ubit. Krátké pátrání brzy přivede vyšetřovatele na stopu pravděpodobného vraha...

O tři dny později, tedy 12. 11. 1911, o této události v článku „Nová vražda na Slovácku“ referují Lidové noviny, s příšernými detaily a dokonce s indicíí vedoucí k podezřelému. Lidové noviny snad měly o vraždě informovat již o den dříve, dotyčný článek však nepodařilo se nám dohledat. Domnělého podezřelého vraha noviny toho dne ještě nesprávně pojmenovávají Jan Partika, správně má být Partyka. S ochranou osobních údajů (dnes tolik skloňovaným GDPR) si tehdejší tisk hlavu nelámal, všichni účastníci v tehdejších rubrikách „Soudní síň“ apod. jsou vždy jmenováni plnými jmény, vinni či nevinni, včetně rodinných vztahů a dalších ryze soukromých informací, často hraničících s klevety. Podobně tomu bylo s presumpcí neviny. Povšimněme si, že pouhé tři dny od nalezení mrtvoly píšou LN o Partykovi jako o „... zvrhlém mladíku, který byl za svoje kousky potrestán v novojičké robotárně“.

Nová vražda na Slovácku

Ve včerejším čísle oznámili jsme nový případ bestialní vraždy na Slovácku. V lese u Polehradic nalezena byla mrtvola, jejíž hlava byla zohavena ranami, zasazenými patrně tupým nástrojem. Hlava oběti byla zaobalena do pytle a přes něj přetažen byl zimník. V mrtvole zjištěn byl polehradický domkář Josef Lupač, jenž pracoval poslední tři neděle v Brně.

O okolnostech vraždy nebylo ničeho známo. Mrtvola ležela kus cesty od silnice k Hustopeči a byla ukryta v lese. Hoši, kteří tam náhodou šli ze školy, rozběhli se po okraji lesa, přišli na mrtvolu a tak byl odhalen nový zločin, v krátké době druhý, jímž obyvatelstvo jižní Moravy jest uvedeno v postrach. Lupač byl o svůj skrovný výdělek oloupen. Na místo zločinu dostavila se soudní komise, která mrtvolu ohledala a dala dopravit do umrlčí komory. Četnictvo ihned zahájilo pátrání a dnes již dle došlých zpráv je vrahu na stopě. Podezření z vraždy padlo na 20letého zedníka Jana Partiku z Polehradic, který již delší čas nezdržoval se v Polehradicích. Asi stejnou dobu, kdy odcházel Lupač do Brna, byl Partika viděn rovněž v Polehradicích a od té doby zmizel. Partika jest zvrhlý mladík, který byl za svoje kousky potrestán v novojičké robotárně.

Téhož dne si události všímá též Rovnost v článku „Přepaden a zabit neznámými pachateli“, s větším důrazem na morbidní detail („Oko jedno je vyteklo...“)

Přepaden a zabit neznámými pachateli. Předvěčrem našli hoši v lese u Polehradic na Kloboucku mrtvolu muže, v níž poznán byl polehradický domkář Jos. Lupač. Jde o vraždu, neboť hlava mrtvoly je zohavena ranami. Oko jedno je vyteklo. Mrtvola leží několik metrů od kraje lesa, kterým se chodí do Hustopeče. Byla zahrabána listím. Zimník zabitého stažen jest vysoko ku hlavě. Na hlavu byl dán pytel. Zástěra, kterou pachatel utrhnul, leží opodál. Lupač pracoval 14 dní v Brně, třetí týden není doma. Má se za to, že při sobotním návratu byl buď přepaden a zabit zde čekajícím vrahem, anebo v nějaké hádce udeřen a potom dobit. Věc oznámena právě soudu.

Dne 13. 11. 1911 vychází první velmi podrobná reportáž s názvem „Opět vražda na Slovácku“ v tisku Moravská orlice, s pozoruhodným detailem a dokonce přímou řečí vkládanou do úst aktérům. Povšimněme si, že článek uvádí jako „téměř jisté“ nesprávné datum vraždy, tedy 28. září 1911. Správně má být 28. říjen téhož roku. Krom jiného si článek podrobněji všímá „podivného chování“ podezřelého J. Partyky.

Opět vražda na Slovácku, (Pův. zpr. M. O.)

Zdá se, že hrozná, příšerná přímo vražda spáchaná ne celé čtvrt hodiny cesty od Polehradic na Jos. Lupačovi, bude brzy objasněna a její strůjce, že se octne v rukách spravedlnosti. Jest již téměř jisté, že vražda byla spáchaná v sobotu dne 28. září. Od té doby ležel ubitý na samém pokraji lesa, tvořícího tu pravouhlý kout. Jde-li se z Polehradic do Hustopeče (lesem na Kurdějov) zůstane místo na levé straně. Přejde tu denně, zvláště ve čtvrtek, velice mnoho lidí. Také v lese bývá tam nyní mnoho lidí a dětí na žaludech a jest s podivením, že objev neudal se již dřív, ač tamtudy chodí i fezníci s psy! Ve čtvrtek šli záhy po poledni chlapi Poraňovi s matkou sbírat v ta místa žaludy. Matka sbírala opodál, chlapi shrabovali listí do pytle. Les jest oddělen od sousedního pole příkopem. V něm viděli chlapi hromádku listí. Jeden skočil do ní — a dopadl na botu. „Já našel botu!“ zvolal na bratra. Tento skočil za volajícím mrtvole na břicho. „Já

taky!“ zvolal. Mysleli, že tam jsou pouze boty, a jali se hromadu rozhrabávat. Vidouce tu „člověka“, dali se křiku a běželi k matce. Právě šli dva fezníci z Hustopeče. Matka jim řekla co je a společně odhrabali část listí, jímž byla mrtvola pokryta. Pohled, jaký se jim naskytnul byl hrozný. Místo hlavy a obličej se spatřili krvanou kouli, hrozná rána vedle riny. Kabát shrnutý pod zády a pod hlavou.

Lidé se vraceli z týdenního trhu z Hustopeče — a novina se rozletěla hned Polehradice. Obyvatelé chodili v zástupech se diviti na strašlivé divadlo. V zavražděném poznán Jos. Lupač, domkář polehradický. Poznali jej i přes děsné zohavení jeho žena a děti, i druzí lidé. Na večer se dostavila z Klobouk soudní komise. Za noci při světlech místo ohledáno a zjištěny okolnosti. Na to mrtvola v rychle připravené rakvi dovezena do osady, kde složena v místnostech obecní váhy. V pátek ráno počalo hned pátrání prováděné c. k. četnictvem. Bylo zjištěno, že se jedná o vraždu! Provedena byla dle všeho výše na cbodníku vedoucím do Kurdějova a přecházejícím nedaleko v dosti hluboký úvoz, kde není možno dvěma lidem vedle sebe jít! Zajímavé jest, že lovecký pes diváckého lesníka p. Maxe Šmehlíka, kterému byla ukázána krvavá skvrna na listí, náhodou v lese nalezená, došel až k místu, kde ležela mrtvola!

Pitvou provedenou v pátek odpoledne pp. lékaři Hortvíkem z Klobouk a Sovadinou z Čejče zjištěno 7 smrtelných ran na hlavě a rána bodná — způsobena nožem — na holeni nohy. Rány na hlavě způsobeny byly tupým nástrojem. A jelikož opodal v lese od místa, kde se našla mrtvola, nalezeny byly silné, kovářské kleště skrvavené, jest nad vsí pochybnost, že Lupač byl ubit nimi. Také větší čtverhranný kamen, krví potřísněný, se našel. Poblíže tohoto byl femen, poznán jakožto majetek Lupačův.

Pohřeb zabitého Lupače vykonán byl v sobotu 11. listopadu z radnice na polehradický hřbitov. Tklivý byl pohled na prostou rakev, zbitou z bílých, nehoblovaných desek, v níž ležela mrtvola nešťastníkova.

Kdo jest vrahem? Lupač pracoval jako dělník u stavitele Schmeera v Brně. Do práce chodil s jistým Janem Partykou.

21letým bývalým chovancem polepšovny který jest asi druhý rok doma. Zjistilo se, že oně soboty 28. září šli spolu z Brna. I v Kurdějově byli spolu v obecním hostinci ve společnosti kurdějovského obecního posla, Lupačova kamaráda. Lupač měl u sebe 10 K mzdy. Tam došlo k nějakému výstupu mezi Lupačem a Partykou. Z té cesty — šli zase odtud do Polehradic spolu v noci — se Lupač se již nenavrátil.

Domácím nebylo divno, že se otec a manžel nevrací. Manželka mu řekla, aby nechodil domů pro jeden den a tak mysleli, že Lupač zůstal v Brně. Jeho nepřítomnost začala býti nápadnou teprve po čtrnácti dnech.

Mezi tím Partyka upozornil na sebe svým podezřelým chováním se hned po nalezení mrtvoly.

Tak na př. potkali jej jeho známí na kurdějovské silnici. „Viš, co je nového? Lupačka (tak se zabitému říkalo) našli zabitého v lese. Pojď s námi, vždyť jsi od nás!“ Partyka prý zbledl a začervenál se, byl pln rozpaků a vyhrkl: „Co je mi do toho, já jsem s ním nedělal. On byl na práci jinde!“ A utekl! V pátek byl viděn v Polehradicích, kde má matku (otec mu letos zemřel) a tu se skrýval, hale tvář do kabátu a plže se asi domů, odkud zmizel a není po něm stopy. Četnictvo úsilovně po něm pátrá.

Usvědčuje ho z činu zkrvavená jeho vesta, která nalezena byla pohozena v křoví u chalupy, a jeho zkrývání a podezřelé chování. Minulé neděle byl doma. Zatím co byli lidé (i matka) v kostele, vyšel z chalupy a zamknul. Byl však viděn čeledínem ze sousedního domu Širova. „Kam jdeš, Honzo?“ — Do Kurdějova!“ řekl rozpačitě. Odešel k lesu — a za hodinu se již vrátil. V Kurdějově býti nemohl! Je tam hodina cesty! Má se za to, že se šel podívat, je-li mrtvý dosavade ukrytý!

N

Kleště, kterými asi Lupačovi byla rozbita lebka, jsou 33 cm dlouhé. Takového nástroje používají podkováři k odštipování podkováků. Vražedný nástroj jest uschován na policejním úřadě v Brně, kde si jej může prohlédnouti každý, kdo by mohl říci odkud ty kleště pocházejí.

Dne 17. 11. 1911 Rovnost informuje o zadržení Jana Partyky v zakrváceném obleku v Brně na Cejlu.

K vraždě domkáře Jos. Lupače u Polehradic se sděluje, že silné podezření z vraždy padlo na 21letého Jana Partyku, jenž dříve byl v polepšovně a později společně s Lupačem chodil do práce do Brna. Při pitvě zavražděného bylo zjištěno lékaři, celkem sedm smrtelných ran na hlavě, jež způsobeny byly kleštěmi, opodál nalezenými. Včera se podařilo brněnské policii učiniti dobrý lov. Hledaný pachatel, 20letý zedník Jan Partyka z Polehradic, byl zde zatčen v obvodu strážnice na Cejlu. Partyka měl na sobě zakrvácený oblek a počínal si při svém zatčení naprosto malomyslně. Po krátkém výslechu na policii byl dopraven k zemskému soudu.

Další nezvratné důkazy svědčící proti nezdárnému Partykovi byly nalezeny jen o pár dní později, jak informuje článek „K vraždě u Polehradic“ v Moravské orlici z 1. 12. 1911. „Nebude tedy už moci dlouho zapírat“, hodnotí tisk lakonicky Partykovy pochmurné vyhlídky.

K vraždě u Polehradic. Jest stále jistější, že zatčený Jan Partyka loupežnou vraždou na Josefu Lupačovi v lese u Polehradic buď spáchal nebo aspoň na zločinu byl zúčastněn, přes to, že dosud tvrdošjně zapírá. Četníci našli právě nedaleko místa, kde byla nalezena mrtvola a vražedné kleště (vozkoví Velenovi ze Židenic ukradené), plášť mosazných hodinek. Takové hodinky Partyka měl a několika soudruhům se je opětovně snažil prodat. Nebude tedy už moci dlouho zapírat.

Přesnější datování či chronologii spolu s apelem na veřejnost k případnému poskytnutí dalších informací nalezneme v článku „K loupežné vraždě u Polehradic“ v Moravské orlici z 12. 1. 1912.

K loupežné vraždě u Polehradic.

Jak známo, byl dne 9. listopadu m. r. v lese u Polehradic nalezen zavražděný a oloupený nádeník Josef Lupač. Vrah byl zatčen v Brně dne 15. listopadu v osobě 20letého nádeníka J. Partyky z Polehradic. K přesnému zjištění dne, kdy se zločin stal, je neobyčejně důležité znáti poslední pobyt zavražděného. Ten dosud zjištěn není. Josef Lupač byl od jara až do za-

čátku října a potom zas od 19. do 28. října m. r. zaměstnán u zdejšího stavitele Bedřicha Schmeera a to posledně na novostavbě Nová ulice č. 145—147. Bydlel asi v Brně nebo v nejbližším okolí. Údaje, které by vedly k zjištění jeho posledního bytu (noclehárny), buďtež učiněny buď u c. k. zemského trestního soudu na Cejlu p. vyšetřujícímu soudci dru. Schlumpergovi nebo na městském policejním úřadě, dvěře č. 41.

Kratičká noticka v Moravské orlici z 6. 4. 1912 nás pak upozorňuje na blížící se zahájení líčení proti Janu Partykovi.

Předseda v. r. z. s. Sedláček. — 4. Dne 19. a 20. dubna koná se na dva dny rozvržené líčení proti 22letému nádeníku Janu Partykovi z Polehradic, obžalovanému z loupežné vraždy zedníka Josefa Lupače. Při tomto líčení jest předsedou senátu v. r. z. s. Šimeček. — 5. Dne 22. dubna František Polá-

Okolnosti předcházející vraždě včetně posezení v hospodě v Kurdějově dopodrobna líčí článek stejného periodika z 19. 4. 1912, tedy ze dne zahájení líčení. Nešťastný Partyka se postupně stále více zamotává ve svých výpovědích a obžaloba je na koni. Odstavec s názvem „Šaty“ vyvrací dřívější tvrzení, že Partyka byl na Cejlu zatčen v zakrváceném obleku, naopak, z článku i výpovědi svědků vyplývá, že šaty vyměnil a četníkům se přihlásil sám.

Soudní síň.

Vražda u Polehradic.

(Zločin loupežné vraždy. — Před porotním soudem v Brně.)

Zrovna v dobu, kdy Brno a celý kraj byl rozrušen nálezem bestiálně zavražděného muže u Ratiškovic a kdy jméno Ladislava Tomana plašilo myslí všech, dolétla loni dne 10. listopadu do Brna nová poplašná zpráva: Opět bestiální vražda na Slovácku!

Nalezena totiž dne 9. listopadu 1911 v lese »na Orličkách« nedaleko cesty z Polehradic do Kurdějova mrtvola 40letého zedníka

Josefa Lupače z Polehradic.

Dle výpovědi několika svědků pozorováno bylo již několik dní dříve na cestě samé několik kaluží krve a v hojně napad-

lém listí byla patrna stopa, že nějaké těžké těleso bylo vlečeno z cesty krajem lesa do příkopy. Nalezená mrtvola ležela tam asi 26 kroků od cesty a byla přikryta listím. Ruce byly za hlavou dlaněmi vzhůru křížem položené a zavřené. Obličej byl přikryt zakrváceným pytle. Spodní kabát i vesta byly zapnuty, ale vytaženy až skoro ke krku. Mrtvola byla patrně kus cesty tažena za nohy. Prsa a břicho kryla bílá košile, na níž nebylo stopy krve. Vrchní kabát byl tak stažen, že jeho spodní cíp ležel pod skříženými rukama podšívkou k zemi. Patrně, že pachatel po činu odvedl mrtvolu za ruce a tento cíp kabátu. Na kalhotách též nebylo stop krve. Límeč jejich byl zapnut, poklopec odepnutý. V kapsách mrtvoly nebylo nalezeno nic cenného. Soudní pitvou zjištěno na hlavě mrtvoly — na temeni i v obličejí — 12 ran, způsobených tupým nástrojem značnou silou. Neboť na temeni hlavy byla lebeční kost v podobě římské pětky vražena do mozku, v levo na čele byla lebka puklá, pravá čelist rozdrcena. Rány do lebky byly smrtelné. Jestli ostatní předcházely nebo následovaly, nedá se zjistit. Ale smrt nenastala okamžitě: v žaludku nebožtíka nalezná krev. Mrtvola ležela na místě již několik dní. Nedaleko ní nalezeny zamazané

kovářské kleště,

nebožtíkův řemen, dva útržky bílé košile, červeně proužkevané.

Josef Lupáč býval zaměstnán celý týden v Brně a jezdil vždy v sobotu domů k rodině. Naposledy odejel z Polehradic do Brna 23. října 1911 — od té doby se nevrátil.

Manželka jeho s počátku nebyla znepokojena, neboť se někdy stávalo, že Lupáč zůstal v Brně i 14 dní. Ale když se již třetí týden chýlil ke konci a ona o mužovi zprávy neměla, starostlivě se poptávala známých, mezi nimi též mladého nádeníka Jana Partyky, ale ničeho se nedověděla.

Jak zjištěno, pracoval Lupáč až do soboty 28. října 1911 u stavitel Schmeera v Brně a obdržel tu sobotu vypláceno 10 K

07 h. Lupáč byl člověk velice šetrný. Nosil vždy svou mzdu rodině. Není pochybnosti, že také osudného dne s penězi z Brna odejel. Večer přijel dělnickým vlakem do Hustopeče a odtamtud se dal na pěší cestu do Polehradic. Průvodcem mu byl 20letý nádeník

Jan Partyka.

Ve Vašinově hospůdce v Kurdějově se stavili na malé občerstvení. U stolu seděli s nimi zedníci Cyrill Klimeš a František Kabela. K půl desáté vyšli všichni čtyři; několik kroků a hospodou dali se Klimeš a Kabela cestou do Divák, kdežto Lupáč s Partykou šli přes Orličky do Polehradic. Klimeš a Kabela byli mimo Partyku poslední, kteří Lupáče a živa viděli. Do Polehradic Lupáč již toho večera nedošel, nýbrž jen Partyka sám, a to po 11. hodině. Z okolnosti, že u mrtvoly žádných peněz nenalezeno, ač ještě v hospodě Lupáč peníze měl, lze s jistotou souditi, že na něm byla spáchána vražda loupežná.

Jan Partyka pracoval v týdnu 23.—28. října u obchodníka lahvovým pivem Bohumila Gellnera v Zábřovicích. Dostával 2 K 80 h denně vypláceno a mzdu tou dobou z větší části hned propíjel. Tu sobotu vykládal ve Vašinově hostinci, že má jen pětikorunu a nechce prý měnit, aby ji celou mohl odvést matce. Nezdá se to ani být pravda. Pravý opak, nedostatek peněz asi byl pohnutkou zločinu, ze kterého jest Partyka obžalován: vraždy Josefa Lupáče. Kleště nedaleko mrtvoly nalezené poznal s plnou určitostí za svůj majetek František Velen, bývalý kovář — kočí u Bohumila Gellnera! Kleště byly mu 27. neb 28. října ze stáje ukradeny. Partyka k nim měl volný přístup a patrně je také ukradl. Okolnost, že Partyka byl posledním společníkem Lupáčovým za jeho života a že vražedný nástroj pochází z několik mil vzdáleného místa, kde právě Partyka pracoval, odůvodňují proti němu těžkou obžalobu, podporovanou ještě řadou jiných okolností.

Obviněný popírá

a tvrdí, že sice 28. října před 10. hodinou odešel s Lupáčem z kurdějovské hospody, ale zjistiť již v hospodě ztrátu své dělnické legitimace, že se vrátil k Hustopeči a

Lupáč prý šel sám do Polehradic. Partyka prý u Redlichovy cihelny legitimaci našel, pak se vrátil a došel prý domů o půl druhé hodiny v noci. Původně také udal, že si kovářské kleště koupil dne 28. října na nádraží v Brně od neznámého člověka za 50 hal., že je však zapomněl ve vlaku. Později svou výpověď změnil, že prý si kleště vezl teprv 31. října. Že by je ukradl

Velenovi u Gellnera zapírá. Přiznává se pouze ke dvěma jiným krádežím, spáchaným v noci na den 9. listopadu u kupce Martina Skřivánka a v noci na 14. listopadu na novostavbě na Josefově v Brně. Také pro tyto krádeže je žalován.

K uvedeným okolnostem, jež obžalovaného tak těžce z vraždy podezřelým činí, přistupuje jeho

podezřelé chování.

Přes to, že 28. října obdržel jen nepatrnou výplatu a odvedl matce 4 K, měl v neděli odpoledne v hospodě dost peněz. V následujícím týdnu pak vůbec nepracoval a pracovat nechtěl, že má peněz dost. Jevil pak zvláštní nepokoj. V týdnu tom byl třikrát v Polehradicích a třikrát v Brně, známým lidem se nápadně a plaše vyhýbal. V pondělí dne 30. října asi o půl osmé potkala ho Františka Lupáčová, manželka zavražděného. Nevěděla ovšem, že a jak tragicky se již stala vdovou. Zavolala na Partyku, ale ten zavrčel »že jde na desátou« a utíkal tím více, když Lupáčová se dala do nářku: »Paneko Maria, náš nejde a už se třetí týden převrátil. Chtěla jsem mu po tobě něco vzkázat. Počkej, máš dost času na desátou . . .« Partyka však běžel dále a teprve v úvozu za dědinou vyčouhl nazpět a zavolal: »Já už s něma nejsem, já byl ten týden doma!«

Dne 10. listopadu — den po nálezu mrtvolky — setkali se Jan Omasta a Bartoloměj Soukup s Partykou v Hustopeči a vykládali mu, že Lupáč byl zabit. Partyka dělал, jakoby o ničem nevěděl. Ale oběma jmenovaným připadal celý změněný. V těchto a jiných případech ani se nezmínil, že Lupáč dne 28. října přijel z Brna, ač zejména k uklidnění Lupáčové by to říci mohl a měl — kdyby býval měl čisté svědomí.

Šaty,

kteří obviněný měl na sobě 28. října 1911, zmizely. Dlouhý kabát, který tehdy nosil, prodal hned dne 30. nebo 31. října, ostatek si při krádeži vyměnil. Z okolností, že zkoumáním soudně-lékařského ústavu vídeňské university nebylo na šatstvu obvi-

něného stop krve, nesvědčí tudíž v jeho prospěch, neboť obviněný zkoumané šaty vůbec v den činu na sobě neměl. Naopak je velice podezřelé, že tak náhle v tu dobu se svého šatstva zbavil.

Povaha obviněného

svědčí také proti němu. Již jako školák dopustil se směle krádeže na radnici polehradické, kterou zapálil — aby krádež zatajil. Později ve věku nedospělém dopustil se dvou krádeží podstatou svou zločinných a byl uvakrát pro přestupek nezletilých odsouzen. Dán do novojičké polepšovny, utekl tamodtud r. 1910, potloukal se světem a v září provedl odvážnou loupežnou krádež v Krumvíři . . .

Způsob spáchaného činu

svědčí také, že Josef Lupáč byl zavražděn svým průvodcem. Kaluže krve na cestě z Kurdějova k Polehradicím prozrazují, kde Lupáč smrtelně raněn k zemi klesl. Důvodně lze míti za to, že zastaviv se na chvilku stranou, byl ranou kleštěmi do hlavy omráčen a klesnuv na zemi, utlučen. Šatstvo na mrtvole zkrváčeno nebylo. Rány výronem krve provázené byly oběti způsobeny teprve na zemi. Pak teprve odvlekl vrah mrtvolu do příkopy a nahnul na ni napadané listí.

Obviněný Jan Partyka také několikrát nápadně

měnil své výpovědi.

Tak tvrdil napřed, že šaty, v nichž dne 16. listopadu 1911 byl zatčen, nosí již kolik let, později připustil, že si je 31. října 1911 vyměnil. U soudu vypravoval, že dne 28. října 1911 do Polehradic si přivezl obnos 7 K 40 h a přece vykládal v hospodě Vašinově, že má jedinou pětikorunu a remaje drobných, zůsta! Lupáčovi 6 h dlužen. A konečně neodpovídá pravdě ani poslední jeho udání, že se zdržel v Kurdějově s Lupáčem ještě asi 7 minut po odchodu Klimešové a Kabelové v hospodě a že hned od hostince směrem k Hustopeči se vrátil, kdežto Lupáč prý šel již od hospody sám k Polehradicím, kamž Partyka došel teprve asi o půl druhé v noci. Celá řada svědků potvrzuje, že Klimeš, Kabel, Lupáč a Partyka z hospody odešli »jedním vrzem«. Klimeš a Kabel svědčí se vši

určitostí, že Partyka se dal s Lupáčem k »Vorlíčkům« a jest konečně svědkyní Valentovou dokázáno, že Partyka již v 11 hodin do Polehradic přišel, z čeho jest patrné, že obviněný se pravdy bojí, a jest tato okolnost dalším důkazem jeho viny.

Žaloba končí:

»Zavražděný Josef Lupáč byl mírný starší člověk, který osobních nepřá-

tel neměl. Pohnutkou činu byla tedy pouze touha po penězích. Na místě a v dobu, kdy zločin byl spáchán, byl v jeho společnosti v širé pusté noční krajině jedině obviněný. Tento byl tehdy peněz potřebným a dle své povahy schopem také činu nejhoršího. Po činu měl obviněný peněz dosti a bloudil jako biblický Kain těkavě po kraji. Šatstvo, které osudného dne měl oblečeno, zahodil, před známými a četníkem prchal, u soudu lhal. U mrtvoly nalezeny byly kleště, jichž použito bylo jako vražedného nástroje — a kleště ty pocházejí z místa několik mil od místa zločinu vzdáleného, kde obviněný tehdy pracoval. Uváží-li se všechny tyto okolnosti, nemůže býti nejmenší pochyby, že obviněný jest pachatelem loupežné vraždy, kterou mu tato žaloba za vinu klade.«

*

Líčení pře

je rozvrženo na dva dni. Předseda v. r. z. s. Šimeček, žalobu zastupuje státní návladní Lazar. Obhájcem jest dr. Trapl ml. K líčení jest předvoláno kromě soudních lékařů 31 svědků a navržena k čtení velká řada protokolů.

Obviněný předveden v trestaneckých šatech dvěma vězeňskými dozorci. Žalovaný, bezvousý mladík menší zavalité postavy a nepřijemné tváře, nepozvednuv zrak, vyslechl žalobu odvrácen od porotců, máje hlavu podepřenou rukou, opřenou o lenoch lavice obžalovaných. K žalobě připojena ještě žaloba pro některé krádeže.

Předseda zahajuje

výslech obžalovaného

vládým vybidnutím, aby, cítí-li se vinným, mluvil pravdu. Obžalovaný na všechna vybidnutí neodpovídá, toliko stále zarytě ze sebe vyráží: »Budu zabíjet a pálit, celý svět furt. Zabíjet a pálit budu. Celý svět musí hořet. Zabíte mne. Půjdu do Ameriky.« Ani na domluvy obhájcovy nereaguje, vyprávdat nechce.

Čtený tedy protokoly žalovaného, jenž opřel se hlavou o lenoch lavice, nejprve hučel a plakal, později se utišil.

Na dotaz, chce-li k čtenému něco připojiti, obžalovaný mlčí. Rovněž při protokolu soudní komise a strážníka, jenž Partyku zatkl. (Dne 15. listopadu při líčení s vrahy Bayerem a Říhou, přišel Partyka na Cejlu k strážníkovi, jenž bránil návalu lidí, a se slovy »že se u nich něco stalo«, dal se předvést na radnici a tam, ukázav číslo »Rovnosti«, řekl, že jest v novinách obviňován z vraždy; a poněvadž prý jest nevinen, sám se přihlašuje. Pak byl zatčen a dodán soudu.)

Výslech svědků.

Svědék František Novotný, domkář z Polehradic, Filomena Volná a její snacha Kateřina, dcera Lupáčova, kteří šli z Hustoče k Polehradicím, poznali nalezenou mrtvolu Lupáčovu. Svědkyně Marie Soukupová viděla podezřelé stopy krve, rovněž svědek Tomáš Holík. Antonín Novotný se ženou vyhrábal dva dni před nálezem mrtvolu na blízkou toho místa zakrvácené kovářské kleště a zánovní řemen, rovněž od krve. Udať to četníkům. — Též během výpovědi těchto svědků a lékařského nálezu pitevního sedí obžalovaný z počátku apaticky, při líčení smrtelných ran se odvrací, ukrýváje zas obličej do rukávu ruky opřené o lenoch lavice.

Pak přečteny ještě některé svědecké protokoly, četnické oznámení a osobní průkazy a tresty obviněného. Obhájce dává konstatovati, že jeho klient nebyl nikdy trestán pro zločin ani přestupek proti bezpečnosti těla. Líčení se pak odročuje do čtvrt na čtyři odpoledne.

Rozsudek bude vynesena zítra odpoledne.

**Národní hospodářství,
průmysl a obchod.**

Moravská orlice si hned na počátku druhého dne přelíčení s J. Partykou všimá neobvyklého duševního stavu obžalovaného.

Soudní síň.

Vražda u Polehradic.

Včera odpoledne byla vyslechnuta řada svědků, kteří vypovídali vesměs dle obžaloby. Partyka poslouchal, sedě na lavici nehybně, obrácen bokem k soudnímu dvorcu. Na otázky předsedy, státního zástupce, ba i vlastního obhájce dra. Leopolda

Trappla buď vůbec nereagoval, buď toliko němě hlavou pokývl. Teprve ke konci líčení se trochu rozmluvil.

Když bylo ještě přečteno několik protokolů, odročeno líčení na dnešek, na 9. hodinu dopoledne. Zbylo vyslechnouti několik svědků.

Na začátku dnešního líčení ihned po dobrozdání soudních lékařů o duševním stavu Partykova bylo líčení k návrhu obhájce ve shodě se státním zástupcem odročeno, aby duševní stav obžalovaného mohl být podrobně prozkoumán. Obžalovaný tvrdí, že jako 13letý hoch byl do hlavy uhozen kamenem a těžce poraněn. Soudní lékaři neměli dosud dostatečné příležitosti nepochybně zjistit dosah tohoto poranění na přičetnost obžalovaného.

**Doporučujeme našim rodinám
= Kolínskou cikorku. =**

Dne 13. 7. 1912 už v článku s všeříkajícím titulkem „Vrah – šílenec“ Lidové noviny informují o odročení přelíčení a předání Partyky do blázince.

Ze soudní síně.

Vrah – šílenec.

.....(kráceno)

před porotou. Přelíčení však, jež rozvrženo bylo na tři dny, bylo hned na začátku zahájení druhého dne odročeno za účelem prozkoumání duševního stavu Partyky, jelikož průběhem líčení vyšly okolnosti na jevo, že v hlavě jeho není vše v pořádku. Nyní podali soudní znalci dobrozdání v ten smysl, že Partyka jest rozumu zbaven a že nemůže tedy býti zodpovědným za činy, které mu žaloba klade za vinu. Následkem toho bude Partyka dodán jako nebezpečný šílenec do ústavu choromyslných.

Obdobnou informaci podává Rovnost dne 16. 7. 1912 v článku „Zavraždil a oloupil dělníka“. Případ se tady zdá být uzavřen...

Obžalován ze zločinu loupežné vraždy, byl dne 19. dubna t. r. postaven před porotu. Líčení, rozvržené na tři dny bylo však již druhého dne ráno k návrhu obhájce dra Leopolda Trappla odročeno za účelem prozkoumání duševního stavu Partykova, jehož chování se před soudem bylo nepříčetné.

Nyní po tříměsíčním vyšetřování podali soudní znalci dobrozdání, že Jan Partyka jest rozumu zbaven, že nemůže býti činěn zodpovědným za zločin, z něhož byl obžalován. Partyka bude tudíž jakožto nebezpečný šílenec dodán do ústavu choromyslných.

Nicméně, Jan Partyka zaměstnával redaktory moravských periodik ještě po nějakou dobu. Rovnost uvádí v článku „Utekl z ústavu choromyslných“, publikovaném zhruba o rok později, dne 13. 5. 1913, že uprchlý šílenec byl dopaden v boudě u Čertova mlýna u Králova Pole.

Utekl z ústavu choromyslných. Předevčírem v noci dopaden byl v boudě u Čertova mlýna u Král. Pole muž, který udal, že se jmenuje Jan Partyka a že utekl z ústavu choromyslných v Kroměříži. Chtěl v boudě spáchat krádež. Partyka stál minulého roku před zdejším porotním soudem jako obviněný ze zločinu loupežné vraždy, spáchané v listopadu r. 1911 v lese u Polehradic na zedníku Josefu Lupáčovi. Lékaři prohlášen byl tehdy za choromyslného.

Přehlédlí jsme však původně, že se jednalo již o útěk druhý! „Čech – politický týdeník katolický“ dne 19. 2. 1913 upozorňuje na první útěk Partykův z blázince v únoru 1913. Redaktor důvtipně podotýká: „Dle toho jest vidno, že s tou jeho si nepřičetnosti to nebude asi tak hrozné, když dovedl šikovně útěk svůj zosnovati a tak dlouho zdržovati se na svobodě.“

— **Partyka utekl.** (Pův. zpr.) Vrah Partyka z Polehradic, který minulého roku zodpovídal se před porotou v Brně ze zločinu vraždy, uprchl v těchto dnech z ústavu pro choromyslné v Cernovicích, kamž dopraven byl za příčinou zjištění jeho duševního stavu. Ačkoli jeho útěk udál se hned počátkem tohoto měsíce, nepodařilo se ho posud dopadnouti. Dle toho jest vidno, že s tou jeho nepřičetnosti to nebude asi tak hrozné, když dovedl si šikovně útěk svůj zosnovati a tak dlouho zdržovati se na svobodě.

Stopa údajného vraha Jana Partyky v moravském tisku se znovu objevuje dne 20. 9. 1913 s článkem Lidových novin „Partyka dopaden“, který informuje již o třetím útěku šilencově a jeho opětovném zadržení na Zelném rynku v Brně.

Partyka dopaden. Oznámili jsme již, že 6. tm. utekl z blázince v Kroměříži 22letý dělník Jan Partyka z Polehradic, který byl svého času obžalován z vraždy nádeníka Josefa Lupače, jenž byl 9. listopadu 1911 nalezen zabítý v lese u Polehradic. Tehdy byl Partyka na základě dobrozdání soudních lékařů prohlášen choromyslným a dán do zemského blázince v Kroměříži. Z ústavu tohoto již dvakrát utekl. Letos v září utekl po třetí. Čtrnáct dní nebylo po Partykovi stopy, až předvěřem zadržen byl na Zelném trhu v Brně. Byl zatím dodán do zemského ústavu choromyslných v Cernovicích u Brna.

...naposledy pak dne 3. 12. 1914 zaznamenávají další útěk nezdárného nezmara Partyky Brněnské noviny. Tentokrát byl po krádeži předán do vazby zemskému soudu.

Dopadení nebezpečného zločince. 23letý nádeník Jan Partyka z Polehradic, jenž svého času pro úkladnou vraždu nalezal se u zdejšího zemského soudu ve vyšetřování a posléze, uznán býv za choromyslného, dodán byl do zemského léčebného ústavu v Kroměříži, odkudž uprchl, ale záhy byl dopaden, uprchl asi před 14 dny znovu z jmenovaného ústavu po spáchání krádeže peněz. Po Partykovi zahájeno bylo pátrání, jež konečně v úterý vedlo k cíli. Byl totiž na zdejších nádraží bezpečnostními orgány poznán a zatčen. Dopraven byl k zemskému soudu do vazby.

Zmínku o Partykovi z prosince 1914 nacházíme též hned na prvních stranách nedávno založené kroniky Polehradic: „Tulák a zloděj (zdejší) Partyka Jan 23. letý svobodný byl přijat do mor. zem. léčebného ústavu čes. Fr. Josefa I. 3. pros. 1913, utekl, odciziv ošetřovateltvu větší obnos peněz – vydán na něho zatykač 16. listopadu 1914.“

Je poněkud záhadné, jakým způsobem se Partyka ocitl na bojištích I. světové války. Snad mu služba vojenská byla přijatelnější nežli blázinec a pokud tuto volbu situace umožňovala, neváhal ji využít. Kniha (ne)Zapomenutí legionářští „bráskové“ Františka Trávníčka mu věnuje na str. 32 celý samostatný profil. Bohužel ani zde není jeho role vykreslena jako příliš pozitivní. Partykův medailon poskytuje některá zajímavá životopisná data: narodil se v Polehradicích na č. p. 27 dne 30. dubna 1891 podruhu Šimonu Partykovi a Marii roz. Procházkové. Po prezenční službě mobilizoval k 99. pluku ve Znojmě, po odvelení na východní frontu byl zajat (16. 6. 1916 u Roziště). V Josefovce ve Volyňské gubernii, sborná stanice Žitomir, se přihlásil do legií, nicméně po měsíci působení v zahraničním vojsku dezertoval a dle zákona 462/1919 Sb. tak není pokládán za legionáře.

Přesuňme se ale ve vyprávění zpět do Polehradic, do roku 1926, kdy mu je v místní kronice v oddílu „Tuláci, zloději“ opět věnována krátká poznámka: „Jan Partyka, syn Šimona Partyky vrah Jos. Lupače nar. 1891. tulák a zloděj od mládí r. ... vykradl razítka v obecní kanceláři zde, r. ... vloupal se do Potrav spol. zde“.

Deník komunistické strany Dělnická rovnost dne 23. 6. 1929 pak upozorňuje na objasnění devět let starých krádeží v léčebném ústavu v Kroměříži. Za

těmito opět nestál nikdo jiný, než -tehdy už 38letý- Jan Partyka, který stejnou povahou krádeže upozornil na souvislost mezi dvěma časově vzdálenými lupy. K oběma činům se Partyka doznal. Pro přesnější sledování Partykovy životní trasy to tedy s velkou pravděpodobností znamená, že se po válce opět řízením osudu ocitl v léčebně v Kroměříži.

* Po devíti letech se přiznal četníkům. Před devíti lety byly v Kroměříži spáchány větší krádeže v léčebném ústavě a u jednoho řezníka. Pachatel nebyl vypátrán. Letos opět navštívil neznámý pachatel léčebný ústav a počínal si stejně, jako před devíti lety. Pátrání po něm bylo opět marné. Až v tyto dny byl zatčen četnictvem 38letý Jan Partyka z Boleradic u Klobouk u Brna, který se při výslechu doznal k letošní krádeži i ke krádežím před devíti lety.

Abychom se však dopátrali, jak to tedy se zločinným Partykou nakonec dopadlo, musíme se přenést v čase až do dob Protektorátu Čechy a Morava. O popravě „zločince ze zvyku“ Jana Partyky dne 26. dubna 1941 informuje o pár dní později Večer – lidový deník. Snad se tedy dá říci, že boží mlýny melou pomalu a spravedlnosti nakonec bylo učiněno zadost. Povšimněme si, že článek už nijak nedává Partyku do souvislosti s více než čtvrt století starým mordem.

Popravy dvou násilných zločinců. Dne 26. dubna 1941 byl popraven Josef Růžička, narozený dne 21. prosince 1906 ve Skorotících (Protektorát), kterého odsoudil zvláštní soud v Brně, jakožto násilného zločince k smrti a k trvalé ztrátě čestných občanských práv. Růžička přepadl v letech 1939-40 několikrát ženy, které šly osaměle. — Dne 26. dubna 1941 byl popraven Jan Partyka, narozený dne 30. dubna roku 1891 v Boleradicích (Protektorát), kterého odsoudil zvláštní soud v Brně jako škůdce národa k smrti. Partyka, zločinec ze zvyku, již dříve těžce trestaný, spáchal několik loupežných krádeží při zatemnění. čt

Že se Partyka nikterak nenapravit, je zřejmé i z článku protektorátního německého večerníku Brünner Abendblatt, který vyšel v čase jeho popravy (26. 4. 1941). Volně přeloženo:

Partyka nikdy v životě nedělal běžnou práci. Byl souzen 20krát a několikrát byl odsouzen k nuceným

pracem. Ve dnech 25., 26. a 28. září 1940 provedl s pomocí výpadku elektriny tři vloupání v Brünn-Königsfeld (Kr. Pole) a dne 9. října 1940 se pokusil o další vloupání v Brně. Z tohoto důvodu byl 16. února zvláštním soudem odsouzen k trestu smrti hned čtyřikrát, a to podle § 2 „lidový škůdce“.

Gerichtssaal
Zwei Todesurteile
des Brünnner Sondergerichtes vollstreckt
Ein Sittlichkeitsverbrecher und ein Einbrecher hingerichtet

Partyka hatte noch nie in seinem Leben eine geregelte Arbeit verrichtet. Er war 20mal gerichtlich abgestraft worden und auch wiederholt in der Zwangsarbeitsanstalt gewesen. Am 25., 26. und 28. September 1940 verübte er unter Ausnützung der Verdunkelungsmaßnahmen in Brünn-Königsfeld drei Einbrüche und am 9. Oktober v. J. in Brünn einen Einbruchversuch. Er wurde deswegen am 16. Feber vom Sondergericht unter Anwendung des § 2 der Volksschädlingensverordnung viermal zum Tode verurteilt.

A tímto tedy končí jeden děsuplný příběh z dějin Polehradic. Příběh, který je, podobně jako smutek a hoře tehdejších zúčastněných či pozůstalých, dávno zavátý příkrovem uplynulého času....

Snad jsme některým z těch z vás, kdo jste dočetli až do konce tohoto pochmurného příběhu, nabídli alespoň v záblesku trochu věrný obraz světa více než 100 let vzdáleného, ovšem nám pořád blízkého, ať už nářečím, či místními názvy a jmény aktérů.

Snad se nám tedy podařilo něco z paměti tohoto světa dávného oživit a uchovat pro příští generace jako připomínku jedné strašné tragédie, tragédie člověčenství ve své nejopovrženější podobě...

Sestavil Ant. Vejvančický

Za inspiraci a pomoc patří poděkování váženému p. Petru Mrkvovi.

Fotografie v úvodu přílohy vznikla v r. 1899, tedy nedlouho před spácháním ohavného činu. Jedná se možná o jeden z vůbec nejstarších pohledů na naši obec. Dá se snad tedy dovodit, že podobně mohly Boleradice vypadat i v čase vraždy nebohého p. Lupače. Snad snímek svojí pochmurnou atmosférou pomůže dokreslit temnou povahu předkládaného textu.

Stará cesta z Kurdějova do Boleradic, dnes rozoraná, je stále patrná a evidovaná v katastrální mapě našeho území. Vlevo na okraji lesa je dnešní památník „U Nikitěnka“, cesta pak vyústí uje za domem Machačových, u dnešní „Chalupy Boleradice“. V blízkosti lesa, který tehdy sahal blíže k obci, s největší pravděpodobností došlo k vraždě. Někteří z našich nejstarších občanů si stále ještě pamatují, že někde v těchto místech se kdysi říkalo „U Lupáčka“. Dnes již bohužel není nic, co by přesné místo tehdejšího zločinu připomínalo.

Pro lepší představu, jak přibližně cesta do Kurdějova ve Vorlíčkách mohla tehdy vypadat, přikládáme tuto vyznačenou v historickém souboru map „Císařské otisky spojené“ (publ. 1824 – 1843).

Základní a mateřská škola

Mateřská škola

Zprávičky z naší školičky

První část školního roku utekla nevídanou rychlostí. S dětmi jsme navštívili Veletrh zájmových aktivit v Kloboukách u Brna. Zde byly připraveny různé zajímavé činnosti, které si všechny děti s nadšením vyzkoušely. Další aktivity proběhly přímo u nás v Boleradicích, pan Kabela děti seznámil se zajímavým životem včel a ukázal jim prosklený výukový úl. V místní zpracovně ovoce jsme se dověděli, jak se dá zpracovat velká úroda ovoce. Na sběrném dvoře pan Krmíček dětem připomněl, jak třídit odpad a seznámil je s technikou používanou při údržbě pořádku a čistoty v obci. K oblíbeným činnostem dětí patří vycházky do přírody v okolí Boleradic, se zájmem zkoumají všechno živé i neživé. Z vyšších poloh kolem Boleradic poznávají známá místa, především

kostel, školu, a dokonce i svůj dům. Vše, co se děje ve školce, můžete sledovat na stránkách školy: www.skolaboleradice.cz v záložce Mateřská škola - aktuality.

Prosinec je v plném proudu, Divadlo Koráb nám zahrálo pohádku a přišel také Mikuláš se svojí družinou. Školkou voní vánoční cukroví a děti netrpělivě očekávají příchod Ježíška. Děkujeme všem, kteří nám pomohli rozzářit dětské oči.

Vážení a milí rodiče, spoluobčané, přejeme Vám s dětmi krásné a klidné Vánoce, v Novém roce 2021 hodně zdraví a radosti.

Kolektiv MŠ

Vážení a milí občané, děkuji Vám za podporu a pomoc, kterou jste nám poskytli v roce 2020. Přeji Vám všem za kolektiv zaměstnanců Základní školy a Mateřské školy Boleradice příjemné prožití vánočních svátků, radost ze života, pevné zdraví a mnoho pracovních i osobních úspěchů v roce 2021. Těším se na další spolupráci.

Mgr. Miroslava Fišerová
ředitelka školy

Základní škola

V posledním čísle Polehradu jsme Vás informovali o přípravách na nový školní rok 2020/2021. V jiných letech jsme zvládli po dobu tří měsíců zorganizovat spoustu akcí.

Bohužel letos jsme na to měli pouze září a kousek října. Zatímco mateřská škola měla plný provoz, základní školu nám 14. října opět z důvodu koronaviru Covid-19 uzavřeli.

Střípky událostí, které se od začátku školního roku v naší škole udály

Návštěva Technického muzea v Brně

V pátek 4. září se všechny ročníky vydaly do Technického muzea. Po příjezdu se nás ujaly dvě průvodkyně a rozdělily jsme se na dvě skupiny. První skupina se vydala absolvovat rukodělné činnosti do dílny, která je v muzeu pro žáky škol zřízena. Tady si děti mohly vyrobit ze dřívěk pomocí tavné pistole a barviček malá dřevěná autíčka. Dětem se to moc líbilo a autíčka si odvezly domů. Druhá skupina zatím absolvovala naučnou hru

„Železná opona“. Děti získaly informace o tom, jak se žilo v pohraničí, o ilegálních přechodech hranic a dostaly papírové propustky do hraničního pásma. Plnily různé úkoly a překonávaly překážky. Potom se obě skupiny vyměnily. Po skončení programu si děti společně s pedagogy prohlédly exponáty technického muzea, všechny nás nejvíce zaujala expozice historických vozidel a motorek.

A opět jsou ve hře ROUŠKY

Od čtvrtka 10. září kvůli stále se zhoršující epidemiologické situaci návrat povinného nošení roušek uvnitř všech budov, to znamená také ve veřejných prostorech naší školy (chodby a sociální zařízení). Povinnost se zatím netýká nošení roušek při výuce ve třídách.

Roušky nemusí mít děti z MŠ. Povinné roušky jsou však pro rodiče, kteří doprovází dítě do MŠ.

Veletrh zájmových aktivit v Kloboukách

Ve čtvrtek 17. září dopoledne navštívili žáci ZŠ Boleradice veletrh zájmových aktivit v Kloboukách u Brna. Na jednotlivých stanovištích se představily organizace z blízkého okolí (CVČ Pavučina Hustopeče, družina při ZŠ Klobouky u Brna, Trdlohrátky Velké Pavlovice, florbalový klub Aligators,

stolní tenis Butterfly, Ekocentrum Trkmanka, SOU a SOŠ Hustopeče. Děti si vyzkoušely česání ovčí vlny, poznávaly hudební nástroje, hrály florbal, tančily, dozvěděly se zajímavé informace ze života ježků i včel a mnoho dalšího.

Divadelní představení Červená Karkulka

Ve čtvrtek 24. září měly děti jedinečnou příležitost zhlédnout netradiční divadelní představení Červená Karkulka v podání souboru Musica animae, které bylo odehráno v naší tělocvičně. Pohádka byla pojata jako

muzikál. Herci zdařile ztvárnili všechny postavy, krásně zpívali, a ještě stihli s dětmi probrat plodiny, které nám v tomto období rostou. A to byla poslední akce v tomto období.

Uzavření prvních stupňů základních škol v ČR dne 14. října 2020.

Zavřeli nám školu, co s tím?

Nás však nezaskočili! Naši žáci nezahálí. Ráno vstanou, nasnídají se a usedají ve virtuální třídě do lavice a čekají, až uvidí svoji paní učitelku. Potom začíná on-line výuka, kde plní své úkoly spolu s p. učitelkou a nemusí jenom sami nebo s rodiči. I když, není výuka stoprocentní jako ve škole, přesto se na ni těší.

---

16. 11. 2020 třídní schůzka on-line

I třídní schůzky s rodiči, když to nešlo jinak, probíhaly on-line.

Od středy 18. 11. 2020 začíná prezenční výuka pro žáky 1. a 2. ročníku, ostatní ročníky pokračují v distanční výuce. V pondělí 30. 11. 2020 nastupují do školy i žáci 3. 4. a 5. ročníku.

Milí rodiče, vybavte je pouze rouškami a můžeme začít. Těšíme se na Vaše děti.

Všichni doufáme, že tentokrát pojedeme bez přestávky až do konce školního roku.

Spolky

Renovace sportoviště

Přestože situace nebyla v letošním roce nikterak příznivá ani pro veřejná venkovní sportoviště a jejich provoz byl omezen, podařilo se nám provést již nutnou údržbu povrchu. Odborná firma proto provedla vyčištění a dopískování celého povrchu hřiště.

Všem, kteří sportoviště navštěvují, děkujeme za přízeň a těšíme se na využívání hřiště při sportu i v příštím roce.

Rada Orla Boleradice

Zahrádkáři informují

Den otevřených dveří zpracovny ovoce

Tuto akci zahrádkáři uspořádali při Slavnosti vinobraní 5. září 2020. Celé odpoledne byla všem občanům a návštěvníkům vinobraní zpracovna k dispozici. Mohli zde zhlédnout malou výstavku ovoce, zeleniny a květin a měli

možnost ochutnat čerstvý jablečný mošt a „křížaly“ – sušené jablka, hrušky a švestky, které zahrádkáři namoštovali a usušili. Přítomní byli spokojeni a chutnalo jim.

Exkurze MŠ ve zpracovně

13. října 2020 navštívili naši zpracovnu žáci naší Mateřské školy. Děti měly připravený program Putování za jablíčkem. Prohlédly si celou zpracovnu, zařízení a byl jim vysvětlen postup a proces moštování a sušení – cestu

jablíčka, než se z něj stane sladký mošt či chutná „křížala“. Vše je velice zajímavé. Samozřejmě nesměla chybět ochutnávka zmíněných výsledných produktů. Potom spokojeně odešly na vycházku.

Sušení a moštování

Příroda byla štědrá a letošní úroda ovoce byla pěkná. A tak přišli i zájemci o naše služby. Moštovalo se a sušilo.

Usušeno – 412 Kg (jablka, hrušky, švestky, rajčata)

Na mošt zpracováno – 2 643 kg jablek.

Všichni pěstitelé si své produkty spokojeně odvezli do svých domovů k radosti svých blízkých.

Výzdoba mostu

Most u „hasičky“ změnil svůj „kabát“. Tradiční letní květinové aranžmá vystřídala adventní a zimní výzdoba. A tak i nadále může

být most pro mnohé občany krásný i v tuto dobu a navodit příjemnou náladu.

Předzahrádkám, zahrádkám, sadům i polím a samozřejmě zahrádkářům přejeme zimní odpočinek a všem spoluobčanům hlavně zdraví a klidné a požehnané Vánoce.

P. Kabela
za výbor ČZS

Divadelní spolek bratří Mrštíků

Dárek divadlu

Vážení spoluobčané, pravidelně přispívám do místního Polehradu články o dění v našem divadle. Ale najednou není o čem psát. Od jara naše divadelní aktivity skomírají. Protiepidemická opatření činnost kulturních institucí úplně zastavila. Přes prázdniny jsme divadelní budovu zvelebili a těšili se, až v ní přivítáme naše diváky. V září jsme stihli odehrát čtyři představení a od té doby máme nucenou přestávku. Museli jsme zrušit celý program až do konce kalendářního roku. Nebudu zde vypočítávat, co všechno jste mohli vidět a neviděli... Je to zbytečné. Nyní hledíme s nadějí do dalších měsíců a věříme, že snad přinesou změnu k lepšímu.

Absence divadelních představení má bohužel i další stránku. Když nejsou představení, nechodí diváci a to znamená, že divadlo nevydělává. A tak jsme se dostali do situace, kdy naspořené peníze využíváme k udržení provozních nákladů, ale na samotnou divadelní činnost nezbývá. Začali jsme zkoušet novou divadelní hru, Pohádku máje, autora Viléma Mrštíka. Premiéru plánujeme na jaro a doufáme, že příběh Helenky a Ríši si najde cestu k vašim srdcím. Ale chybí nám penízky na výpravu hry (kulisy, kostýmy). Proto jsme se rozhodli poprosit své příznivce o pomoc a uspořádat dobročinnou akci ve prospěch divadelního spolku:

Dobročinné představení „Bylo, nebylo za kilo!“ aneb Dárek divadlu

Vážení přátelé a příznivci boleradického divadla. Nabízíme vám vstupenky na představení Divadelního spolku bratří Mrštíků,

kteří neexistuje. Kupte si virtuální vstupenku na kus, který se nikdy nebude hrát. Ptáte se, proč byste to měli dělat? Prostě proto, abyste svým příspěvkem pomohli místním divadelníkům v době, kdy je společnost

ochromena vládními nařízeními směřujícími proti šíření koronaviru.

Předem veliké díky všem, kteří nám věří, drží palce, koupí si vstupenku a tím přispějí. Všem štědrým dárcům pak rádi sdělíme, co jsme za získané peníze pořídili.

Vstupenky můžete koupit v rezervačním systému divadla: www.boleradice-divadlo.cz nebo osobně v pokladně divadla každý pátek od 18 do 19 hodin.

Zkouška s překvapením

Je pátek 4. prosince, asi 19 hodin. Skupinka orouškovaných herců v našem divadle právě zkouší 3. obraz připravované inscenace Pohádka máje (viz. článek na jiném místě), když režisérka Iva Kahounová zavelí STOP! Co se děje? V potměšlém hledišti Iva s kýmsi diskutuje. Pak volá herce na jeviště a vítá nečekanou a vzácnou návštěvu – populárního herce Jiřího Lábusa. Vzápětí se rozproučí naprosto neformální, přátelská debata – o čem jiném, než o divadle. Pan Lábus se ukazuje jako velmi bezprostřední, zábavný a milý člověk. Ochotně se s našimi herci vyfotí, zapíše se do divadelní kroniky, vyptá se na připravovanou inscenaci, prohlédne si celé divadlo, diví se, že v tak malé obci je takový

kulturní stánek a soubor s tolika úspěchy a takovou historií... !

Během krátké návštěvy v Boleradicích stačil pan Lábus (kromě návštěvy divadla) poznat našeho pana starostu, vyšplhat na rozhlednu, pořídít si snímek se sv. Cyrilem a Metodějem, pochválit plzeňské a pozoruhodný sortiment nápojů v kavárně U Palánů a samozřejmě ochutnat naše boleradické víno ve sklepě rodiny pana Fr. Korába, která byla jeho hostitelem.

Jan Koráb

Vánoční dárek na poslední chvíli

Darujte Jarní předplatné nebo Dárkový poukaz na představení dle vlastního výběru.

Ještě do 14. prosince je v prodeji Jarní předplatné, které zahrnuje pět představení v měsících leden – květen. Jde o hry prověřené jevištěm a oblíbené tituly: Naši furianti, Na útěku, Když hrdličky cukrovaly, Krvavá Henrietta aneb Jedno jaro v Paříži, Mandragora.

Vstupenky na jednotlivá představení nebo Dárkové poukazy na představení dle vlastního

výběru mohou být další variantou vánočního dárku.

Vážení přátelé, za ochotníky z Boleradic vám přeji pohodový advent a šťastné, ve zdraví prožité Vánoce. Do nového roku 2021 především pevné zdraví.

Na shledanou v divadle.

Iva Kahounová

Za fotografie na posledních dvou stranách Polehradu děkujeme Jiřímu Vítěčkovi.

Chcete vidět více leteckých snímků Boleradic? Pokud ano, tak stačí na Facebooku vyhledat stránku „[Nebeské Boleradice](#)“ nebo naskenovat přiložený QR kód.

POLEHRAD – ZPRAVODAJ OBČANŮ BOLERADIC

Vydává ÚM Boleradice, 691 12 Boleradice 401, odpovědný redaktor Marie Hutáková. Zaregistrováno u MK ČR reg. č. E 11762. Články nejsou redakčně upravovány ani kráceny bez souhlasu příspěvovatele. Redakce si vyhrazuje právo neuveřejnit příspěvky hrubě urážlivé, neslušné a poškozující dobré mravy. Příspěvovatelé odpovídají plně za obsah příspěvků a jazykovou úpravu. Převzaté příspěvky jsou publikovány se souhlasem vydavatele. Příspěvky do Polehradu můžete zaslat na adresu obec@boleradice.cz nebo na Úřad městysu Boleradice. Toto číslo vyšlo 15. prosince 2020.

www.boleradice.cz

[FB Boleradice](#)

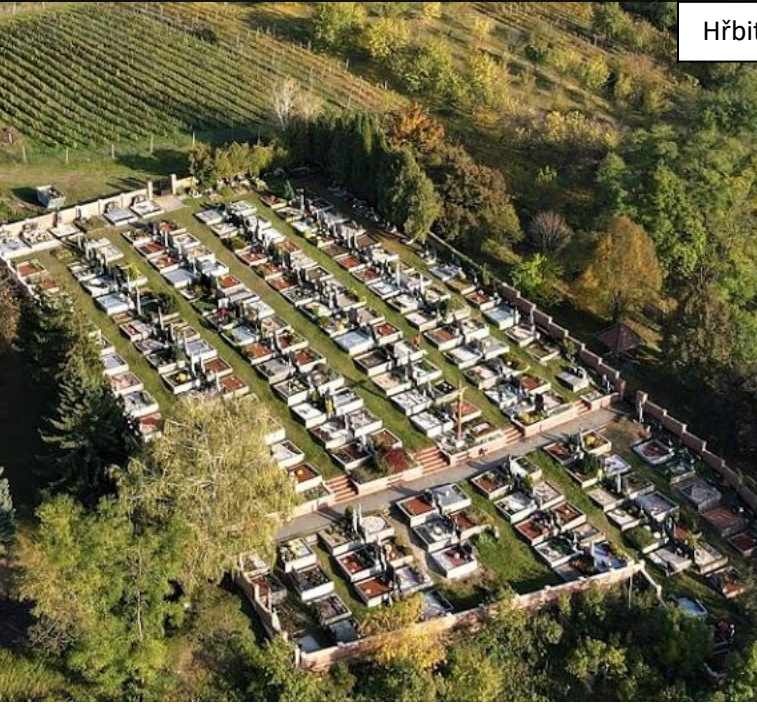
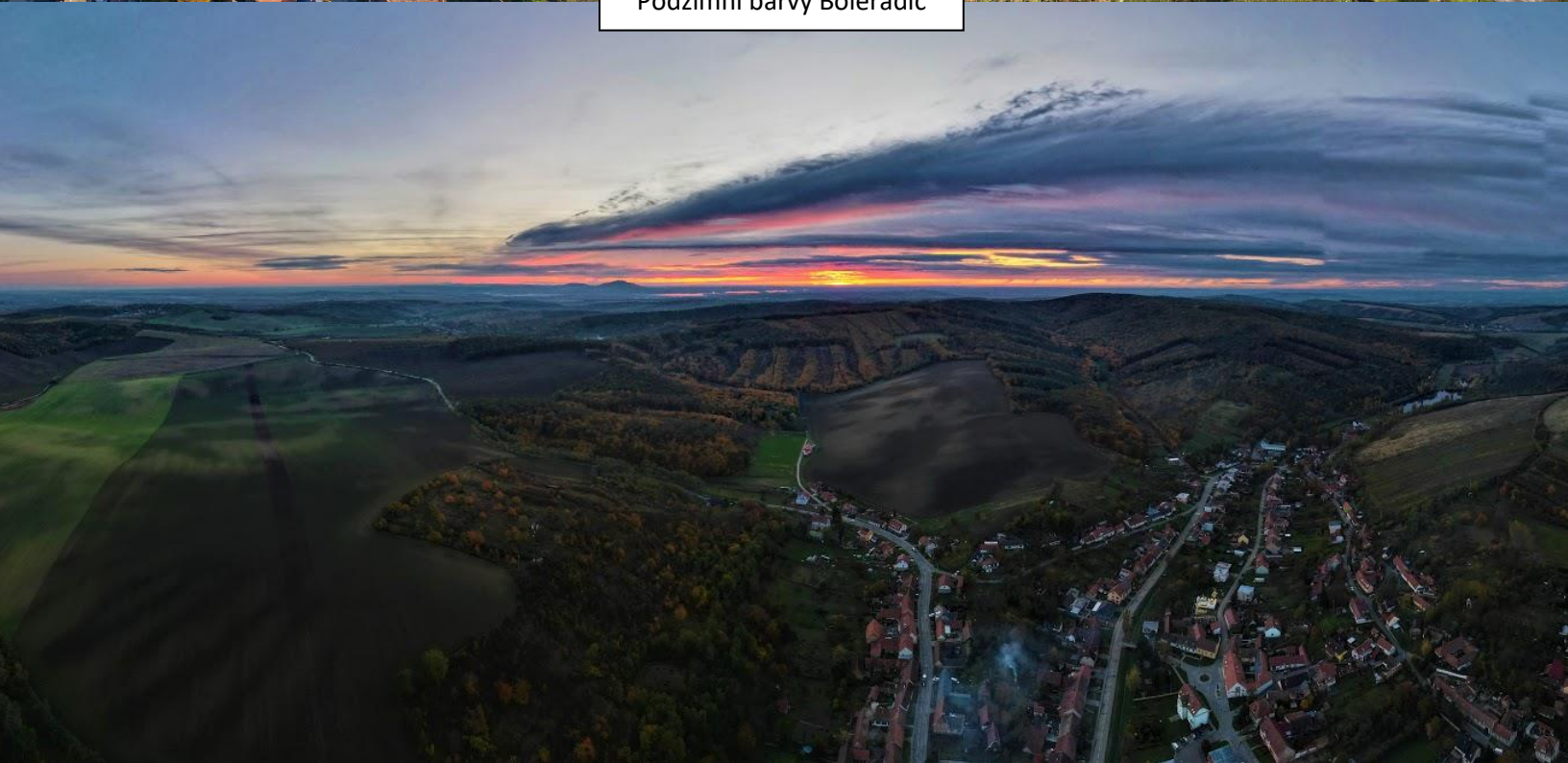

Uzávěrka pro číslo 1/2021 bude dne 19. 3. 2021. Zpravodaj vyjde v dubnu 2021.

Podzimní barvy Boleradic

Hřbitov na Dušičky

